

V Bruseli 15. 7. 2020
COM(2020) 313 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o dobrej správe daňových záležitostí v EÚ aj mimo nej

1. ÚVOD

Podstata hospodársko-sociálneho modelu EÚ a jeho udržateľnosti spočíva v spravodlivom zdaňovaní. Je základným predpokladom udržateľných príjmov, konkurencieschopného podnikateľského prostredia a udržania celkovej morálky daňovníkov. Len vďaka spravodlivému zdaňovaniu možno dosiahnuť niektoré zo základných cieľov EÚ vrátane spravodlivej spoločnosti, silného jednotného trhu s udržateľnými príjmami, rovnakých podmienok pre všetky spoločnosti a stabilného hospodárstva založeného na raste, zamestnanosti a investíciách. Z týchto dôvodov predsedníčka von der Leyenová zdôraznila, že jednou z priorít Komisie je spravodlivý daňový systém, v ktorom každý platí svoj spravodlivý podiel. Pre globálne oživenie je rovnako dôležité, aby ho partnerské krajiny podporili mobilizovaním domácich zdrojov opierajúc sa o funkčné daňové systémy. Tie im pomôžu čeliť sociálno-hospodárskym následkom krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

Aj Európsky parlament¹ opakovane vyzval, aby EÚ prijala opatrenia proti škodlivej daňovej súťaži a agresívnemu daňovému plánovaniu, proti daňovým rajom a v prospech spravodlivejšieho a účinnejšieho zdaňovania a zníženia rizika prania špinavých peňazí. Súčasne s úsilím EÚ o zotavenie z dôsledkov krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a o zrýchlenie zelenej a digitálnej transformácie, získa v nadchádzajúcich mesiacoch a rokoch ešte väčšiu dôležitosť program spravodlivého zdaňovania. Bude mať zásadný význam pre stabilitu verejných príjmov, zdravé podnikateľské prostredie a investície do verejných služieb, nápravu zlyhaní trhu a vyslanie tých správnych cenových signálov v prospech udržania spotreby, čo pomôže pripraviť pôdu pre rýchle a udržateľné oživenie v celej EÚ aj mimo nej, ako sa zdôrazňuje v nedávnom oznámení Komisie „Správny čas pre Európu: náprava škôd a príprava budúcnosti pre ďalšie generácie“².

Spravodlivé zdaňovanie sa zakladá na dobrej správe daňových záležitostí. Dobrá správa daňových záležitostí celkovo zahŕňa daňovú transparentnosť, spravodlivú daňovú súťaž, absenciu škodlivých daňových opatrení a uplatňovanie medzinárodne dohodnutých noriem. V posledných rokoch sa na posilnenie týchto zásad a zabezpečenie ich dodržiavania prijali významné opatrenia na európskej aj medzinárodnej úrovni.

Komisia presadzuje ambiciózny program na posilnenie dobrej správy daňových záležitostí a robí rzné kroky proti zneužívaniu daňového systému v EÚ aj mimo nej. Vďaka tomu majú dnes členské štáty k dispozícii spoľahlivý rámec daňovej transparentnosti, spoločné opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a nový mechanizmus na riešenie daňových sporov. Vďaka sprísneniu požiadaviek na transparentnosť právnických osôb a daňových pravidiel sa riziká zneužitia s cieľom vyhnúť sa daňovým povinnostiam znížili. Do rozsahu predikatívnych trestných činov týkajúcich sa prania špinavých peňazí sa pridali daňové

¹Uznesenie výboru TAXE z 25. novembra 2015 o daňových rozhodnutiach a ďalších opatreniach podobného charakteru alebo účinku; Uznesenie výboru TAX2 zo 6. júla 2016 o daňových rozhodnutiach a ďalších opatreniach podobného charakteru alebo účinku, odporúčanie výboru PANA z 13. decembra 2017 v nadväznosti na vyšetrovanie prania špinavých peňazí, vyhýbania sa daňovým povinnostiam a daňových únikov, uznesenie výboru TAX3 z 26. marca 2019 o finančných trestných činoch, daňových únikoch a vyhýbaní sa daňovým povinnostiam.

² COM(2020) 456 final.

trestné činy a všetci odborníci, ktorí poskytujú poradenstvo alebo pomoc v daňových záležitostiach, teraz podliehajú povinnosti EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí/financovaniu terorizmu, ktorá spočíva v tom, že páchatelom trestnej činnosti sa obmedzia možnosti prania špinavých peňazí. Komisia namieta proti škodlivej hospodárskej súťaži a označuje nekalé daňové praktiky prostredníctvom prípadov štátnej pomoci a odporúčaní európskeho semestra. Okrem toho členské štáty pokračujú vo vzájomnom partnerskom preskúmaní daňových režimov v zmysle kódexu správania pri zdaňovaní podnikov („kódex“) s cieľom zabezpečiť, aby boli v súlade so zásadami spravodlivej daňovej súťaže.

EÚ zároveň presadzuje zvyšovanie úrovne dobrej správy daňových záležitostí aj na medzinárodnej úrovni. Dôrazne podporuje prácu OECD v oblasti daňovej transparentnosti a narušania základu dane a presunu ziskov (BEPS) a zapracovaním nových globálnych noriem do práva EÚ ide príkladom pre celý svet. Mnohé z nových iniciatív vykonávaných na úrovni EÚ majú vonkajší rozmer, ktorý okrem iného spočíva v podávaní správ o jednotlivých krajinách, uplatňovaní spoločných pravidiel pre hybridný nesúlada a požiadavke pre daňových poradcov, aby nahlasovali systémy daňového plánovania. Okrem toho EÚ začala pracovať na spravodlivom zdaňovaní digitálneho hospodárstva, a tým dala nový impulz na medzinárodné diskusie o tejto otázke.

Komisia vo svojej vonkajšej stratégii pre účinné zdaňovanie z roku 2016³ poskytla ucelený holistický prístup EÚ k podpore dobrej správy daňových záležitostí na celom svete a k spolupráci s medzinárodnými partnermi v daňových záležitostiach. Hlavným cieľom vonkajšej stratégie bolo posilniť spoluprácu s tretími krajinami v otázkach dobrej správy daňových záležitostí zavedením doložiek do dvojstranných dohôd, podporou rozvojových krajín v daňových záležitostiach a opatreniami na predchádzanie negatívnym účinkom presahovania daňových politík v EÚ. V rámci stratégie však vznikol aj nový nástroj, ktorý využíva zostavovanie zoznamov EÚ na motivovanie jej medzinárodných partnerov, aby dodržiavali dohodnuté normy dobrej správy daňových záležitostí.

Všetky tieto iniciatívy prispievajú k vytvoreniu spravodlivejšieho daňového prostredia v EÚ aj mimo nej. Naďalej sa však objavujú nové výzvy, s ktorými musia nástroje EÚ na reguláciu spravodlivej daňovej súťaže a odrádzanie od škodlivých daňových praktík v EÚ aj mimo nej držať krok. Globalizácia, digitalizácia a moderné obchodné modely vytvárajú nové obmedzenia daňovej súťaže a nové príležitosti pre agresívne daňové plánovanie. Program dobrej správy daňových záležitostí EÚ sa musí ďalej rozvíjať, aby sa predišlo stratám v štátnych aj európskych rozpočtoch a aby sa občania a podniky EÚ mohli aj v budúcnosti spoliehať na spravodlivé a účinné zdaňovanie.

Toto oznámenie je súčasťou daňového balíka pre spravodlivé a jednoduché zdaňovanie na podporu oživenia EÚ. Balík obsahuje oznámenie o akčnom pláne, v ktorom sa uvádza niekoľko nadchádzajúcich iniciatív v oblasti priameho a nepriameho zdaňovania vzhľadom

³ COM(2016) 24 final.

na boj proti daňovým podvodom a zjednodušenie daňových režimov⁴. Zároveň obsahuje legislatívny návrh⁵ revízie smernice o administratívnej spolupráci⁶.

Ďalšími opatreniami sa zabezpečí, aby sa daňové právo EÚ zosúladiť s moderným hospodárstvom a prispôbilo ďalšiemu medzinárodnému vývoju v oblasti reformy dane z príjmu právnických osôb. S cieľom doplniť tieto opatrenia sa oznámenie zameriava predovšetkým na oblasť mäkkej legislatívy a vonkajšej činnosti, pričom zohľadňuje doterajšie skúsenosti a identifikuje v tejto oblasti potrebné zmeny. Na tomto základe sa v ňom stanovujú prioritné oblasti činnosti na nadchádzajúce roky, ktorých cieľom bude posilniť normy dobrej správy daňových záležitostí a zabezpečiť spravodlivé zdaňovanie.

2. REFORMA KÓDEXU SPRÁVANIA PRI ZDAŇOVANÍ PODNIKOV

Kódex správania pri zdaňovaní podnikov („kódex“) je od svojho vzniku v roku 1997 hlavným nástrojom EÚ na prevenciu škodlivej daňovej súťaže. Vychádza z predpokladu, že hoci daňová súťaž medzi krajinami nie je sama osebe problematická, musia existovať spoločné zásady týkajúce sa rozsahu, v akom môžu využívať svoje daňové režimy a politiky na prilákanie podnikov a ziskov. To je zvlášť dôležité na jednotnom trhu, na ktorom slobody zakotvené v zmluvách zvyšujú mobilitu ziskov a investícií.

Kódex je nástrojom mäkkej legislatívy, ktorý spočíva v partnerskom preskúmaní a vo vzájomnom partnerskom tlaku medzi členskými štátmi. Stanovuje zásady spravodlivej daňovej súťaže a používa sa na určenie toho, či je daňový režim škodlivý alebo nie. Dohľad nad dodržiavaním kódexu zo strany členských štátov vykonáva skupina pre kódex správania zložená zo zástupcov na vysokej úrovni, ktorá posudzuje daňové opatrenia členských štátov a na základe technickej analýzy Komisie určuje, či sú škodlivé. Ak sa zistí, že daňové opatrenie je škodlivé, príslušný členský štát ho musí zmeniť alebo zrušiť. Od zavedenia kódexu sa v EÚ posúdilo viac ako 400 daňových režimov, z ktorých bolo približne 100 škodlivých.

V posledných rokoch mal kódex značný pozitívny vplyv nielen v EÚ, ale aj v globálnom daňovom prostredí. Dôvodom je to, že vytvoril základ pre posudzovanie tretích krajín prostredníctvom zoznamu EÚ obsahujúceho jurisdikcie, ktoré nespolupracujú na daňové účely (pozri bod 2). Kódex zohráva pri zostavovaní tohto zoznamu EÚ zásadnú úlohu, ktorá ďalej podčiarkuje jeho význam ako nástroja na boj proti škodlivej daňovej súťaži a rozsiahle presadzovanie zásad dobrej správy daňových záležitostí.

Napriek úspechom kódexu je jasné, že ho treba reformovať a modernizovať. Charakter a forma daňovej súťaže sa za posledné dve desaťročia podstatne zmenili a kódex sa novým výzvam neprispôbil. S globalizáciou, digitalizáciou, rastúcou úlohou nadnárodných podnikov vo svetovom hospodárstve, so zvýšeným významom nehmotných aktív a

⁴ COM(2020) 312 final.

⁵ COM(2020) 314 final.

⁶ Smernica Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní, Ú. v. EÚ L 64, 11.3.2011, s. 1.

s odstraňovaním prekážok pre podniky vzrástol tlak na štáty, aby v súťaži o zahraničné investície využívali zdaňovanie. To viedlo k stupňovaniu a ďalším zmenám v daňovej súťaži, ktoré testovali hranice spravodlivosti. V tejto súvislosti členské štáty aj Európsky parlament spochybnili schopnosť kódexu riešiť súčasné formy škodlivej daňovej súťaže. Kódex by bol podstatne účinnejší, keby odrážal dnešnú realitu opísanú vyššie.

2 a) Načasovanie reformy s cieľom dosiahnuť maximálny účinok

Reformu kódexu treba starostlivo načasovať tak, aby bol jej výsledok čo najambicióznejší a najúčinnnejší. OECD v súčasnosti riadi medzinárodné diskusie o reforme zdaňovania právnických osôb, ktoré by mohli mať významný vplyv na prijateľné limity daňovej súťaže v budúcnosti. Ak sa totiž minimálne účinné zdaňovanie stane celosvetovou normou, vznikne nové minimum, pokiaľ môžu krajiny ísť pri využívaní svojich daňových sadzieb na prilákanie zahraničných podnikov a investícií. To sa bude musieť nepochybne zapracovať do opatrení EÚ v oblasti spravodlivej daňovej súťaže ako súčasť reformovaného kódexu správania. Zároveň ak nedôjde ku konsenzu o minimálnom zdanení na celosvetovej úrovni, je potrebné, aby sa táto koncepcia zaviedla do kódexu ako norma EÚ, aby sa zmodernizovala a objasnila koncepcia škodlivej daňovej súťaže a aby sa zabezpečilo, že všetky podniky, ktorým jednotný trh prináša zisky, budú platiť spravodlivú daň.

2 b) Preskúmanie rozsahu a kritérií kódexu

Napriek tomu existuje množstvo otázok, ktoré možno v súvislosti s budúcou reformou kódexu zväziť už dnes.

Najprv by sa mal rozsah pôsobnosti kódexu rozšíriť, aby zahŕňal všetky opatrenia, ktoré predstavujú riziko pre spravodlivú daňovú súťaž. Vymedzenie rozsahu pôsobnosti by sa malo zmeniť tak, aby zahŕňalo ďalšie typy režimov a všeobecné aspekty vnútroštátnych systémov dane z príjmov právnických osôb, ako aj relevantné dane iné ako daň z príjmu právnických osôb. Vzhľadom na súčasný rozsah pôsobnosti kódexu existuje priveľa typov škodlivých režimov, ktoré sa môžu vyhnúť posudzovaniu. Kódex napríklad skúma len konkrétne daňové opatrenia a režimy. Krajiny sa však čoraz častejšie zapájajú do daňovej súťaže využívaním všeobecných štruktúr svojich daňových systémov, napríklad tak, že stanovujú osobitné pravidlá daňovej príslušnosti, ktoré môžu viesť k dvojitému nezdaneniu alebo oslobodeniu príjmov zo zahraničia. Tak môže vzniknúť pôda pre škodlivé daňové praktiky bez primeraných záruk. Okrem toho sa kódex nevzťahuje na osobitné systémy udeľovania občianstva ani opatrenia na prilákanie vyslaných pracovníkov či bohatých jednotlivcov, hoci ide často o zadné dvierka, cez ktoré sa nekalým spôsobom lákajú podniky a investície z iných krajín. Z nedávnych štúdií OECD⁷ vyplýva, že na vyhýbanie sa pravidlám daňovej transparentnosti sa môžu využívať aj systémy udeľovania občianstva. Preto je dôležité preskúmať pri reforme kódexu využívanie systémov udeľovania občianstva ako napríklad zlaté víza.

⁷ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>

Kódex by sa mal aktualizovať aj preto, aby sa preskúmali všetky prípady veľmi nízkeho zdaňovania v EÚ aj mimo nej. EÚ už dnes vyžaduje, aby tretie krajiny s nulovým alebo so žiadnym zdanením, ktoré nechcú byť zaradené do zoznamu EÚ, uplatňovali prísne normy hospodárskej podstaty a transparentnosti. Tieto požiadavky by sa mali formálne zapracovať do kódexu, aby sa kritériá uplatňované v EÚ v plnej miere zosúladiť s tými, ktoré sa uplatňujú vo vzťahu k tretím krajinám.

2 c) Lepšie uplatňovanie kódexu

Pri reforme kódexu by sa malo zväžiť aj to, ako možno ďalej stransparentniť a zefektívniť jeho uplatňovanie. Hoci v posledných rokoch došlo k určitým zlepšeniam v riadení skupiny pre kódex správania, možno urobiť ešte viac. Skupina pre kódex správania by mohla na svojom osobitnom webovom sídle zverejňovať viac informácií a informovať verejnosť a zainteresované strany o dôležitých míľnikoch svojej činnosti. Skupina by takisto mohla urýchliť rozhodovanie zavedením hlasovania kvalifikovanou väčšinou a zväžiť reálne dôsledky pre členské štáty, ktoré nedodržia rozhodnutia skupiny včas.

Komisia vyzýva členské štáty, aby začali rokovania o návrhoch na ambicióznou reformu kódexu v zmysle bodu 1 písm. a) až c), kým sa čaká na výsledok medzinárodných diskusií o daniach (podľa pracovného plánu OECD by mali byť do konca roka známe celkové výsledky medzinárodnej spolupráce na daňovej reforme). Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na konkrétnom pláne reformy kódexu, na základe ktorej bude lepšie zodpovedať moderným výzvam daňovej súťaže v EÚ aj v zahraničí.

3. PRESKÚMANIE ZOZNAMU EÚ OBSAHUJÚCEHO NESPOLUPRACUJÚCE JURISDIKCIE

Hoci kódex pôvodne vznikol ako nástroj na reguláciu vnútornej daňovej súťaže v EÚ, jeho zameranie sa nedávno rozšírilo aj na vonkajší rozmer tejto politiky. Ku kritériám posudzovania tretích krajín v procese zostavovania zoznamu EÚ patria aj zásady spravodlivej daňovej súťaže stanovené v kódexe. Cieľom je zlepšiť globálne prostredie správy daňových záležitostí, zabezpečiť rovnaké podmienky na medzinárodnej úrovni a podporiť vlády tretích krajín v ich úsilí o plnenie záväzkov a opatrení prijatých na celosvetovej úrovni (napríklad v rámci iniciatív G20 proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov či akčného programu z Addis Abeby).

Komisia vo svojej vonkajšej stratégii na rok 2016 po prvýkrát navrhla zriadiť zoznam EÚ nespolupracujúcich daňových jurisdikcií ako nástroj na riešenie vonkajších rizík zneužívania daňového systému a nekalej daňovej súťaže. Odvtedy sa stal vplyvným nástrojom na podporu dobrej správy daňových záležitostí na medzinárodnej úrovni a prispel k boju proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a daňovým únikom na celom svete. Za štyri roky od začiatku zostavovania zoznamu bolo posúdených 95 jurisdikcií na základe troch kľúčových kritérií: minimálne normy daňovej transparentnosti, spravodlivého zdaňovania a uplatňovania minimálnych noriem OECD proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS). Ak sa zistí, že jurisdikcia má v jednom alebo viacerých z týchto kritérií nedostatky, bude požiadaná, aby sa tieto problémy zaviazala v stanovenej lehote vyriešiť.

Do začiatku roka 2020 bolo v priamej reakcii na proces zostavovania zoznamu EÚ zrušených na celom svete viac ako 120 škodlivých daňových režimov⁸. Okrem toho desiatky tretích krajín prijali konkrétne opatrenia na zlepšenie svojich noriem daňovej transparentnosti v súlade s požiadavkami EÚ. To napomáha zvyšovať globálnu úroveň dobrej správy daňových záležitostí, vytvárať rovnaké podmienky pre medzinárodné subjekty a obmedzovať možnosti daňového zneužívania. Zoznam EÚ ako taký má pozitívny vplyv aj za hranicami EÚ, najmä v rozvojových krajinách, ktoré sú neprimerane zaťažené nezákonnými finančnými tokmi.

S procesom zostavovania zoznamu EÚ vznikol nový základ spolupráce EÚ s jej partnerskými krajinami v daňových otázkach spoločného záujmu, ktorý je v súlade s jej úsilím o podporu dobrej globálnej správy daňových záležitostí. Proces spočíva predovšetkým na dialógu a aktívnej pomoci. Útvary Komisie v koordinácii s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť pravidelne diskutujú s jurisdikciami a mnohým z nich už pomohli dosiahnuť súlad s požadovanými normami. Tento nový spôsob spolupráce v daňových záležitostiach umožnil konštruktívne diskusie s partnerskými krajinami o pravidlách hry v dnešnom rýchlo sa meniacom a digitalizovanom hospodárstve a mal by pokračovať.

Po štyroch rokoch od zavedenia tohto nového procesu zostavovania zoznamu sa Komisia domnieva, že je najvyšší čas zhodnotiť doteraz získané skúsenosti a preskúmať, ako môže naďalej účinne, spravodlivo a primerane riešiť neustále nové výzvy.

3 a) Preskúmanie geografického rozsahu zoznamu EÚ

Keď sa v roku 2016 začalo so zostavovaním zoznamu EÚ, jurisdikcie, ktoré sa mali prispôsobiť jeho rozsahu pôsobnosti, vyberali členské štáty EÚ, a to na základe objektívneho porovnávacieho prehľadu ukazovateľov vypracovaného Komisiou. Členské štáty tento porovnávací prehľad využili ako základ pri rozhodovaní o tom, ktoré jurisdikcie treba sledovať, a zároveň zohľadňovali iné relevantné faktory, napríklad prítomnosť finančného centra. Členské štáty sa od začiatku rozhodli vylúčiť z procesu zostavovania zoznamu EÚ najmenej rozvinuté krajiny vzhľadom na ich obmedzenú schopnosť splniť kritériá v požadovaných lehotách. Z podobných dôvodov sa pre rozvojové krajiny bez finančného centra zaviedla určitá flexibilita, pokiaľ ide o kritériá a harmonogramy, ktoré musia dodržiavať.

Po niekoľkých rokoch praktických skúseností s uplatňovaním procesu zostavovania zoznamu EÚ na vybrané jurisdikcie vyjadrili členské štáty želanie preskúmať geografický rozsah pôsobnosti zoznamu. Predovšetkým by chceli zabezpečiť, aby sa pokryli všetky rizikové oblasti a aby sa porovnateľné jurisdikcie v procese EÚ posudzovali spravodlivo a rovnako.

Na podporu týchto úvah Komisia do konca roka 2020 zaktualizuje pôvodný porovnávací prehľad, ktorý tvorí podklad pri výbere najvhodnejších jurisdikcií na kontrolu. V novom porovnaní prehľade sa zohľadnia najnovšie údaje, ako aj vývoj globálnej ekonomiky a daňovej politiky. Bude obsahovať dodatočné zdroje informácií s cieľom poskytnúť

⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8603-2020-REV-1/en/pdf>

komplexný obraz o hospodárskych a finančných vzťahoch EÚ s tretími krajinami. Komisia pri tom zohľadní novú metodiku identifikácie vysokorizikových tretích krajín na účely boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu⁹, aby sa obidva procesy zostavovania zoznamov vzájomne posilňovali. Revízia porovnávacieho prehľadu pomôže členským štátom EÚ identifikovať na základe objektívnych kritérií ďalšie krajiny, ktoré by sa mohli skontrolovať, a zabezpečiť, aby bol tento proces pre partnerov EÚ stabilnejší a predvídateľnejší.

3 b) Preskúmanie kritérií zostavovania zoznamu EÚ

V diskusii o geografickom rozsahu zoznamu EÚ sa budú musieť zväziť aj kritériá, ktoré musia spĺňať vybrané jurisdikcie. Odstránenie akejkoľvek jurisdikcie, ktorá v súčasnosti patrí do rozsahu pôsobnosti zoznamu EÚ, by malo nepriaznivý vplyv na rovnosť podmienok, ako aj na veľmi pozitívne úsilie, ktoré už väčšina týchto jurisdikcií vyvinula. Malo by sa však zväziť, či by sa kritériá EÚ zaradenia do zoznamu mohli pre určité jurisdikcie uplatňovať cielenejšie.

Doterajšie skúsenosti s procesom zostavovania zoznamu EÚ ukázali, že určité jurisdikcie, najmä rozvojoví partneri, čelia pri plnení niektorých svojich záväzkov kapacitným obmedzeniam. Na základe potenciálneho rizika hospodárskeho a daňového prostredia jednotlivých jurisdikcií treba zväziť, či sú pre všetky krajiny relevantné všetky kritériá. V prípade nízkorizikových rozvojových krajín by sa mohli uplatňovať len tie najrelevantnejšie kritériá. V procese zostavovania zoznamu už na to existuje precedens, keďže rozvojové krajiny bez finančného centra nemusia spĺňať kritérium automatickej výmeny informácií. Pri zostavovaní zoznamu EÚ možno alternatívne alebo zároveň prispôsobiť lehoty pre krajiny so závažným obmedzením kapacity alebo bez finančných centier, aby sa zohľadnila osobitná situácia dotknutých jurisdikcií.

Okrem toho by sa mali celkovo preskúmať kritériá dobrej správy daňových záležitostí uplatňované v procese zostavovania zoznamu, a to tak, aby boli aktuálne a primerane ambiciózne. V prvom kroku by sa mali aktualizovať vzhľadom na najnovší medzinárodný vývoj v boji proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a daňovým únikom vrátane oblastí skutočného vlastníctva¹⁰ a vzhľadom na uplatňovanie minimálnych noriem OECD proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov.

V kritériách na zaradenie do zoznamu EÚ sa budú musieť zohľadniť aj medzinárodné rokovania o zdaňovaní digitálneho hospodárstva a globálnej daňovej reforme. To bude zvlášť dôležité, ak sa dosiahne globálny konsenzus o minimálnom účinnom zdaňovaní. Táto otázka

⁹ https://ec.europa.eu/info/files/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan-methodology_en

¹⁰ S náležitým zohľadnením medzinárodného úsilia v tejto oblasti. V súvislosti s procesom zostavovania zoznamu EÚ v boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý sa vo všeobecnosti zameriava na aspekty skutočného vlastníctva, by sa v súlade s prioritami, ktoré Komisia zdôraznila v akčnom pláne pre komplexnú politiku Únie v oblasti predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, mohli zaviesť dodatočné požiadavky porovnateľné s medzinárodnými normami (pozri: https://ec.europa.eu/finance/docs/law/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan_en.pdf).

by sa mala posudzovať zároveň s budúcou reformou kódexu, hneď ako budú k dispozícii jasnejšie výsledky rokovaní o medzinárodnej daňovej reforme.

V rovnakom duchu by sa mali preskúmať aj uvedené kritériá, aby mali dostatočne široké pokrytie a zachytili všetky riziká. Na týchto otázkach sa už začalo pracovať. Napríklad v roku 2019 sa členské štáty rozhodli preskúmať niektoré širokosiahle oslobodenia od daní, ktoré mohli predstavovať rovnaké riziko ako preferenčné daňové režimy. Komisia bude naďalej skúmať medzinárodné daňové prostredie s cieľom identifikovať akékoľvek potenciálne problematické nové praktiky obchodnej výmeny a daňového plánovania.

Napokon je dôležité dôkladne monitorovať jurisdikcie, ktoré už boli v procese zostavovania zoznamu EÚ schválené. Tým sa zabezpečí účinné vykonávanie reforiem a zabráni sa návratu k predošlému stavu. Toto monitorovanie vykoná Komisia a podá správu členským štátom. Takisto sa bude koordinovať s OECD s cieľom zabezpečiť, aby boli európske a medzinárodné procesy monitorovania čo najviac zosúladené.

3 c) Väčšia transparentnosť a povinnosť zodpovedať sa:

S procesom zostavovania zoznamu EÚ vznikol nový rámec pre pravidelné diskusie medzi EÚ a jej medzinárodnými partnermi o otázkach dobrej správy daňových záležitostí. Komisia vždy kládla veľký dôraz na dialóg a spoluprácu s dotknutými tretími krajinami. Za posledné štyri roky došlo k tisícom priamych aj multilaterálnych kontaktov a výmen na technickej, diplomatickej a politickej úrovni. Vďaka nim mohla EÚ objasniť svoje očakávania, pokiaľ ide o dobrú správu daňových záležitostí vo svete, a zároveň lepšie pochopiť pozície svojich globálnych partnerov v otázkach dobrej správy daňových záležitostí. Komisia je odhodlaná v spolupráci s vysokým predstaviteľom tento proces pozitívneho dialógu ďalej posilňovať. V tejto súvislosti bude pracovať na zriadení výročného stretnutia zástupcov jurisdikcií, na ktorom sa bude diskutovať o otázkach týkajúcich sa zostavovania zoznamu EÚ a zároveň bude prebiehať výmena informácií a najlepších postupov.

Komisia sa bude v dialógu s tretími krajinami snažiť identifikovať ich rozumné obavy a pri hľadaní riešenia ich sprostredkuje členským štátom. Zdrojom zmätku a neistoty pre veľký počet tretích krajín je napríklad to, že členské štáty súbežne s procesom zostavovania zoznamu EÚ naďalej využívajú vlastné daňové zoznamy. Deje sa to najmä vtedy, keď vnútroštátne kritériá a postupy zaraďovania do zoznamu nie sú jasne komunikované alebo keď sú medzi krajinami uvedenými na zozname EÚ a na vnútroštátnych zoznamoch rozdiely. Pokiaľ ide o krajiny, ktoré boli kontrolované v procese zostavovania zoznamu EÚ, silné argumenty hovoria v prospech toho, aby sa v záujme súdržnosti a zrozumiteľnosti pre tretie krajiny a podniky vnútroštátne zoznamy zosúladili s tým európskym. Komisia začne o tejto otázke diskutovať s členskými štátmi a preskúma možnosti, ako skoordinať prístup k zostavovaniu zoznamu jurisdikcií na daňové účely tak, aby EÚ a jej členské štáty zaobchádzali s tretími krajinami konzistentne.

A napokon Komisia bude naďalej v procese zostavovania zoznamu EÚ presadzovať čo najväčšiu transparentnosť a povinnosť zodpovedať sa. V tejto súvislosti by o vývoji v procese

zostavovania zoznamu EÚ mal byť pravidelne informovaný Európsky parlament. Komisia bude aj naďalej informovať občiansku spoločnosť v rámci platformy pre dobrú správu daní, ktorá tiež významne prispela k procesu zostavovania zoznamu EÚ.

3 d) Posilnenie dobrej správy daňových záležitostí v dohodách s tretími krajinami a rozšírenie dialógu s tretími krajinami o environmentálnych daniach.

Ďalším dôležitým nástrojom, ktorým EÚ podporuje spravodlivosť v daňových záležitostiach, je zavedenie doložky o dobrej správe daní do príslušných medzinárodných dohôd s tretími krajinami. Európsky parlament považuje doložku o dobrej správe daní za jeden „z hlavných nástrojov vonkajšej politiky EÚ“¹¹ a opakovane volá po tom, aby sa systematicky začleňovala do všetkých príslušných dohôd EÚ s tretími krajinami a regiónmi. Komisia vo vonkajšej stratégii na rok 2016 navrhla aktualizovať a posilniť štandardnú doložku o dobrej správe daní tak, aby bola v súlade s najnovšími medzinárodnými normami. Členské štáty v máji 2018 schválili nové znenie a potvrdili, že takéto znenie by sa malo stať súčasťou všetkých príslušných medzinárodných dohôd.

Komisia odvtedy predkladá aktualizovanú doložku na všetkých príslušných nových aj už prebiehajúcich rokovaniach, z ktorých viaceré smerujú k úspešnému ukončeniu. Komisia bude na všetkých príslušných budúcich rokovaniach o medzinárodných dohodách ďalej trvať na tom, aby sa doložka o dobrej správe daní stala ich súčasťou. Ak tretia krajina túto doložku odmietne prijať alebo bude trvať na zmene, ktorá by svojim rozsahom spôsobila, že doložka nebude ďalej slúžiť zamýšľanému účelu, Komisia a členské štáty musia zvážiť primeranú odpoveď. Takéto krajiny by mali byť preskúmané v procese zostavovania zoznamu EÚ.

Komisia bude vo svojom dialógu s tretími krajinami klásť dôraz aj na zásadu zakotvenú v Zmluve o fungovaní EÚ, že náhradu škody hradí znečisťovateľ, ktorá volá po spoplatnení negatívnych vonkajších efektov znečisťovania alebo iných škodlivých činností. Environmentálne dane majú nepreskúmaný potenciál prispieť k progresívnejším a udržateľnejším daňovým systémom a spravodlivejším spoločnostiam v rozvojových krajinách. V mnohých rozvojových krajinách môže zvýšenie príjmov získaných z environmentálnych daní zároveň znížiť závislosť štátu od pomoci a dlhového financovania a uľahčiť mobilizáciu domácich zdrojov na verejné služby. Keďže environmentálne dane sa obchádzajú ťažšie ako napr. dane z príjmu právnických alebo fyzických osôb, majú zároveň potenciál posilniť povinnosť štátu zodpovedať sa, zlepšiť daňovú morálku a posilniť fiškálnu správu.

4. LEPŠIE OPATRENIA NA POSILNENIE DOBREJ SPRÁVY DAŇOVÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

K zaradeniu jurisdikcie do zoznamu by malo dôjsť len v krajnom prípade, ak krajina odmieta primerane uznať alebo riešiť obavy EÚ súvisiace s jej daňovým systémom. Keď už je však

¹¹Správa TAXE 3, 26/03/2019.

jurisdikcia zaradená do zoznamu, malo by to pre ňu mať dôsledky, aby bolo zaradovanie do zoznamu EÚ aj naďalej účinné.

Od začiatku zostavovania zoznamu EÚ sa voči jurisdikciám uvedeným na zozname prijímajú protiopatrenia v dvoch ohľadoch. Po prvé, EÚ prijala prísnejšie ustanovenia v kľúčových právnych predpisoch EÚ v oblasti financovania¹² s cieľom zabrániť tomu, aby sa v jurisdikciách uvedených na zozname EÚ nepriamo investovali alebo sa cez ne viedli finančné prostriedky EÚ. Okrem toho členské štáty EÚ sa dohodli, že budú koordinovane uplatňovať obranné opatrenia proti jurisdikciám uvedeným na zozname EÚ. Protiopatrenia voči krajinám na zozname EÚ by sa mali pravidelne preskúmavať, aby boli čo najviac odrádzajúce a účinné.

4 a) Podpora dobrej správy daňových záležitostí cez fondy EÚ

Ako bolo oznámené v rámci vonkajšej stratégie z roku 2016, EÚ právne záväzne prepojila využívanie finančných prostriedkov EÚ na dodržiavanie noriem v oblasti dobrej správy daňových záležitostí. Prejavilo sa to v kľúčových právnych nástrojoch¹³, ktoré bránia tomu, aby finančné prostriedky EÚ podporovali projekty, ktoré prispievajú k vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Okrem toho pokiaľ ide o finančné nástroje a rozpočtové záruky, právny rámec bráni tomu, aby ich využívali jurisdikcie zaradené do daňového zoznamu EÚ alebo do jej zoznamu vysokorizikových tretích krajín na účely boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Ak sa však projekt fyzicky vykoná v rámci takejto jurisdikcie, financovanie môže byť naďalej povolené, aby sa nenarušili ciele rozvoja a udržateľnosti.

Komisia takisto poskytla usmernenia¹⁴ implementujúcim partnerom EÚ a vyzvala ich, aby zaviedli interné politiky, ktoré im umožnia implementovať finančné prostriedky EÚ v súlade s novými daňovými požiadavkami EÚ. Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR) a skupina Európskej investičnej banky (EIB) uverejnili interné politiky, v ktorých je zohľadnený nedávny medzinárodný vývoj v oblasti daní¹⁵. Okrem toho opatrenia na medzinárodnej úrovni a sprísnené pravidlá využívania finančných prostriedkov EÚ vedú mnohé medzinárodné finančné inštitúcie a národné agentúry k posilneniu hĺbkových kontrol. To potom povzbudzuje účastníkov trhu, aby opustili systémy nespolupracujúcich jurisdikcií a venovali väčšiu pozornosť rizikám spojeným s vyhýbaním sa daňovým povinnostiam.

¹²Ide o súčasné nariadenie EÚ o rozpočtových pravidlách, nariadenie (EÚ) 2017/16013 o Európskom fonde pre udržateľný rozvoj (EFSD), rozhodnutie 466/2014/EÚ o mandáte na poskytovanie vonkajších úverov (ELM) a nariadenie o Európskom fonde pre strategické investície (EÚ) 2015/10175 (EFSI).

¹³Nariadenie o rozpočtových pravidlách, Európsky fond pre udržateľný rozvoj (EFSD), Európsky fond pre strategické investície (EFSI) a mandát na poskytovanie vonkajších úverov (ELM).

¹⁴Oznámenie Komisie o nových požiadavkách proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam v právnych predpisoch EÚ, ktorými sa upravujú najmä finančné a investičné operácie [C(2018) 1756, 18.3.2018].

¹⁵Pozri publikácie [Domiciliation of EBRD clients](#) a [EIB Group policy towards weakly regulated, non-transparent and non-cooperative jurisdictions and tax good governance](#) (2019).

Na základe doterajšieho uplatňovania týchto pravidiel Komisia dospela k záveru, že v záujme upevnenia zásad dobrej správy daňových záležitostí by sa ich využívanie mohlo rozšíriť. Členské štáty EÚ by mali vyvíjať podobné úsilie ako EÚ pri využívaní vlastných zdrojov. Komisia vyzýva členské štáty, ktoré ešte nezohľadnili požiadavky EÚ vo svojich vnútroštátnych politikách financovania a v pravidlách dodržiavania predpisov ich podporných bánk a rozvojových agentúr, aby tak čím skôr urobili. Vďaka tomu by sa žiadne finančné prostriedky EÚ ani jej členských štátov neprevádzali cez subjekty z jurisdikcií zaradených do zoznamu, ani by sa nevyužívali na vyhýbanie sa daňovým povinnostiam. Tým by sa zvýšila váha a dôveryhodnosť EÚ pri presadzovaní medzinárodných noriem v oblasti dobrej správy daňových záležitostí.

V rovnakom duchu predložila Komisia odporúčanie¹⁶, podľa ktorého by členské štáty mali poskytovať podnikom finančnú podporu pod podmienkou, že tieto podniky nebudú mať prepojenia na jurisdikcie zaradené do únijskeho zoznamu jurisdikcií, ktoré nespolupracujú na daňové účely. Ide o to, aby členské štáty vynakladali svoje veľké úsilie o podporu oživenia v súlade s potrebou zabezpečiť medzinárodnú spravodlivosť v daňových záležitostiach.

S najväčšou pravdepodobnosťou do konca roka 2020 otvorí Komisia diskusiu s členskými štátmi o tom, ako možno toto zosúladenie politík financovania EÚ a jednotlivých štátov dosiahnuť. V tejto súvislosti takisto zväží, či možno využívanie finančných prostriedkov EÚ a členských štátov lepšie zosúladiť s obrannými opatreniami členských štátov tak, aby sa ich dosah sústredil na nespolupracujúce jurisdikcie.

V druhom kroku Komisia na základe skúseností získaných na úrovni EÚ zväží, ako primár iných medzinárodných darcov k tomu, aby pri využívaní verejných finančných prostriedkov vždy uplatňovali prevenciu proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Komisia do polovice roku 2022 podá správu o internej koordinácii v EÚ a potom zväží spôsoby podpory najlepších postupov na širšej medzinárodnej úrovni.

Komisia bude zároveň pokračovať v intenzívnom dialógu s medzinárodnými finančnými inštitúciami a inými implementujúcimi partnermi s cieľom preskúmať, ako nové požiadavky EÚ ovplyvnili ich prácu a procesy. Posúdi najmä to, či je usmernenia potrebné sprehľadniť alebo aktualizovať. Komisia začne o tejto otázke rokovať s implementujúcimi partnermi EÚ ešte pred koncom roka 2020 s cieľom uľahčiť vykonávanie, identifikovať najlepšie postupy a podporiť rovnaké podmienky. Na základe týchto rokovaní predloží Európskemu parlamentu a Rade do roku 2022 správu s vysvetleniami a riešeniami konkrétnych otázok podľa potreby.

4 b) Posilnenie obranných opatrení voči nespolupracujúcim jurisdikciám

Okrem sprísnenia opatrení týkajúcich sa fondov EÚ Komisia neustále vyzýva členské štáty, aby voči krajinám zaradeným do zoznamu EÚ uplatňovali dôsledné, odrádzajúce

¹⁶ C(2020) 4885 final.

a koordinované obranné opatrenia. K obranným opatreniam treba pristupovať spoločne, aby mal zoznam EÚ skutočný vplyv a tiež aby sa tretím krajinám a investorom poskytla jednoznačnosť a istota. Členské štáty podnikli úvodné kroky smerom ku koordinácii v decembri 2017, keď sa dohodli na určitých administratívnych opatreniach, napríklad na posilnení auditov, ktoré sa majú uplatňovať na spoločnosti a investorov v krajinách zaradených do zoznamu EÚ¹⁷. K ďalšiemu posilneniu došlo v decembri 2019, keď sa členské štáty dohodli na súbore ochranných opatrení proti krajinám zaradeným do zoznamu EÚ¹⁸. Členské štáty začnú tieto obranné opatrenia uplatňovať v roku 2021 a dohodli sa, že v roku 2022 posúdia potrebu ďalšej koordinácie.

Tento koordinovaný prístup je krok správnym smerom, ale chýbajú mu ambície. Najmä skutočnosť, že členské štáty si môžu vybrať, ktoré a koľko opatrení zo súboru nástrojov použijú, by mohla mať za následok nejednotnú situáciu na jednotnom trhu. Tým sa neriešia obavy podnikov o právnu neistotu a administratívnu záťaž. A niektorým daňovníkom to môže umožniť, aby zneužívali nesúlad medzi opatreniami členských štátov a naďalej presúvali nezdanené zisky mimo jednotného trhu.

Keďže členské štáty začínajú uplatňovať dohodnuté obranné opatrenia, Komisia bude situáciu pozorne sledovať a podrobí tieto opatrenia hodnoteniu. Ak na základe spomínaného posúdenia v roku 2022 nebude prístup založený na súbore nástrojov dostatočne účinný, bude sa uvažovať o legislatívnom návrhu koordinovaných obranných opatrení. To by EÚ umožnilo, aby sa zo zoznamu EÚ stal naozaj účinný nástroj a aby bola jej politika voči krajinám zaradeným do zoznamu EÚ skutočne koordinovaná.

5. PODPORA PARTNERSKÝCH KRAJÍN V OBLASTI DOBREJ SPRÁVY DAŇOVÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

Program dobrej správy daňových záležitostí EÚ sa netýka len otázok daňovej politiky. EÚ si ako najväčší poskytovateľ rozvojovej pomoci a podporovateľ globálneho riadenia uvedomuje, aký význam má dobrá správa pre rozvojových partnerov.

Mnohé rozvojové krajiny naďalej čelia ťažkostiam so získavaním dostatočných príjmov. Viac ako tretina afrických krajín má pomer dane k HDP nižší ako 15 %¹⁹, čo sa považuje za minimum na poskytovanie základných sociálnych služieb. Rozvojové krajiny sú z hľadiska príjmov takmer dvakrát viac závislé od dane z príjmov ako vyspelé krajiny²⁰ a oveľa ťažšie na ne doliehajú problémy týkajúce sa daňových podvodov, daňových únikov a vyhýbania sa daňovým povinnostiam. Takže úsilie EÚ a medzinárodného spoločenstva o zvýšenie

¹⁷Pozri prílohu III záverov Rady o zozname EÚ obsahujúcom jurisdikcie, ktoré nespolupracujú na daňové účely (<https://www.consilium.europa.eu/media/31945/st15429en17.pdf>).

¹⁸Pozri prílohu IV k správe skupiny pre kódex správania (zdaňovanie podnikov) Rade (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14114-2019-INIT/en/pdf>).

¹⁹ Podľa príjmových štatistík OECD

²⁰ Daň z príjmu právnických osôb predstavuje v ekonomikách s nízkymi a strednými príjmami 16 % celkových príjmov z daní, zatiaľ čo vo vyspelých krajinách je to 8 %.

celosvetových noriem a obmedzenie agresívneho daňového plánovania na celom svete bude pre ne pravdepodobne prínosom.

Vo vonkajšej stratégii na rok 2016 bolo zdôraznené, že treba zlepšiť súdržnosť medzi daňovou politikou EÚ a jej medzinárodnými rozvojovými cieľmi. Komisia prišla s iniciatívou „Viac vyzbierať a lepšie míňať“²¹, v ktorej predložila jasné opatrenia na pomoc partnerským krajinám, ako zlepšovať a chrániť svoje základy dane, zvyšovať udržateľné príjmy a zefektívňovať vládne výdavky. Odtedy EÚ podporuje partnerské krajiny, aby lepšie mobilizovali domáce zdroje a zavádzali spravodlivé, transparentné a účinné daňové systémy. Robí to v súlade so záväzkami EÚ prijatými v rámci daňovej iniciatívy Addis²², kde sa zaviazala zvýšiť technickú aj finančnú podporu mobilizácie domácich príjmov v rozvojových krajinách.

V oblasti mobilizácie domácich zdrojov smeruje EÚ v súlade so svojimi záväzkami k zdvojnásobeniu podpory pre rozvojové krajiny. Komisia od roku 2015 v tejto oblasti neustále zvyšuje podporu, pričom v roku 2019 dosiahla záväzky v hodnote približne 1000 mil. EUR a okrem iného spolufinancovala nástroj²³ na pomoc pri reformách v 94 daňových správach na celom svete. Bilaterálne operácie na podporu rozpočtu čoraz viac zahŕňajú pomoc na mobilizáciu domácich príjmov a zavádzanie noriem dobrej správy daňových záležitostí. Táto finančná a technická podpora má naďalej kľúčový význam pre pomoc krajinám s obmedzenými administratívnymi a finančnými kapacitami a EÚ bude do tejto oblasti výrazne investovať aj v budúcnosti.

Komisia okrem toho analyzovala účinky presahovania, ktoré môžu mať zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia podpísané medzi členskými štátmi a rozvojovými krajinami, najmä tými najchudobnejšími. Komisia vypracovala súbor nástrojov²⁴, ktorý by členské štáty mohli zohľadniť pri rokovaníach o zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia s rozvojovými krajinami, s cieľom podporiť mobilizáciu ich domácich príjmov. Problém účinkov presahovania podrobne preskúmala platforma pre dobrú správu daní a v roku 2018 zorganizovala Komisia o tejto otázke seminár na úrovni expertov. Na tejto otázke sa bude ďalej pracovať v zmysle nového mandátu platformy pre dobrú správu daní.

5 a) Posilnenie partnerstva a spolupráce na medzinárodnej úrovni

Keďže sa začalo desaťročné opatrení na vykonávanie cieľov udržateľného rozvoja, dobrá správa daňových záležitostí bude aj naďalej kľúčovou úlohou²⁵, do ktorej sa musia zapojiť všetky krajiny. Zároveň je v súlade so zásadou súdržnosti politik v záujme rozvoja. Komisia

²¹ https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/swd-collect-more-spend-better_en.pdf

²² Osobitná iniciatíva v rámci akčného programu z Addis Abeby sa zamerala na zvýšenie rozvojovej pomoci na posilnenie daňovej kapacity a podporu súdržnosti politik v záujme rozvoja. Pozri: <http://www.addistaxinitiative.net/>

²³ Diagnostický nástroj hodnotenia daňovej správy (Tax Administration Diagnostic Assessment Tool – TADAT)

²⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/toolbox_dtas_spill_overs_en.pdf

²⁵ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/decade-of-action/>

je preto odhodlaná ešte viac stimulovať opatrenia a iniciatívy dobrej správy daňových záležitostí, ktoré zvýšia mobilizáciu domácich príjmov u rozvojových partnerov EÚ.

Daňová iniciatíva Addis sa mala ukončiť v roku 2020. Jej signatári sa však dohodli na predĺžení vzhľadom na jej pozitívny prínos k dlhodobu udržateľnému rozvoju ich krajín. Komisia sa aktívne podieľa na príprave plánu ďalšej fázy daňovej iniciatívy Addis po roku 2020. Je pevne presvedčená, že práca v tejto oblasti by sa mala v plnej miere zosúladiť s cieľmi udržateľného rozvoja a že by sa malo urýchliť medzinárodné úsilie o mobilizáciu domácich príjmov.

EÚ nemôže pracovať na dobrej správe daňových záležitostí a jej vykonávaní v rozvojových krajinách izolovane. Musí intenzívne spolupracovať s OECD, OSN, MMF a ďalšími medzinárodnými aktérmi, aby bola ich pomoc a podpora účinná a koordinovaná. Napríklad ideálnym rámcom na diskusiu o tom, ako čo najlepšie zacieliť financovanie, by boli integrované národné finančné rámce (INFF), ktoré určujú, ako sa bude v každej krajine financovať stratégia udržateľného rozvoja z celého spektra zdrojov financovania (verejných/súkromných, domácich/medzinárodných). Komisia bude aj naďalej povzbudzovať a podporovať členské štáty, aby partnerom EÚ z rozvojových krajín poskytovali technické odborné znalosti o daňových otázkach EÚ, a to s využitím existujúcich nástrojov ako twinning alebo nástroja technickej pomoci a výmeny informácií (TAIEX).

5 b) Integrácia rozvojových krajín do globálneho daňového rámca

Úsilie EÚ pomôcť rozvojovým krajinám v boji proti daňovým únikom a pri mobilizácii domácich príjmov môže byť účinné len vtedy, ak ho prijmú za svoje v samotných jurisdikciách. K posilneniu dobrej správy daňových záležitostí treba na celom svete pristupovať inkluzívne a kolaboratívne. Preto EÚ aktívne podporuje účasť rozvojových krajín na medzinárodných daňových fórach, kde sa stanovujú normy a poskytujú partnerské preskúmania.

V procese zostavovania zoznamu EÚ boli všetky krajiny vyzvané, aby sa pripojili k inkluzívnemu rámcu OECD proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS) a ku Globálnemu fóru o transparentnosti a výmene informácií. Ako účastníci týchto fór alebo iných organizácií sa rozvojové krajiny môžu zapojiť do procesu stanovovania nových globálnych noriem a partnerských preskúmaní. Okrem toho EÚ poskytla rozvojovým krajinám cez medzinárodné organizácie finančné prostriedky na technickú pomoc pri zavádzaní dohodnutých noriem dobrej správy daňových záležitostí. Súčasťou tejto pomoci boli napríklad 2 mil. EUR pre globálne fórum v roku 2019 s cieľom pomôcť rozvojovým krajinám zlepšiť opatrenia v oblasti daňovej transparentnosti. Komisia bude naďalej podporovať rozvojové krajiny, aby sa aktívne zúčastňovali na činnosti týchto orgánov, a bude pracovať na presnejšom zacielení pomoci²⁶ a posilnení politického dialógu na podporu mobilizácie ich domácich príjmov.

²⁶Komisia spolu s niekoľkými členskými štátmi EÚ a ďalšími medzinárodnými darcami podporuje a zefektívňuje program OECD v oblasti globálnych vzťahov a rozvoja. Pozri: <https://www.oecd.org/ctp/tax-global/>

5 c) Rozšírenie politického programu

Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom zväži, ako urobiť širšie daňové priority súčasťou vzťahov EÚ s rozvojovými krajinami. Niektoré politické priority, aj keď nie sú priamo spojené s dobrou správou daňových záležitostí, majú veľký význam pre podporu budovania udržateľnejších, spoľahlivejších a nadčasových daňových systémov v rozvojových krajinách. Ide najmä o zelené zdaňovanie, zdaňovanie digitálneho hospodárstva a možné medzinárodné reformy dane z príjmov právnických osôb. Krajiny by mali byť motivované pokračovať v prechode na udržateľné zdaňovanie, ktoré sa musí zaviesť v rámci širších balíkov fiškálnych reforiem, aby sa predišlo riziku, že sa ďalej prehĺbia už dnes často veľké spoločenské nerovnosti.

Pozornosť treba venovať aj prepojeniu medzi obchodnými politikami a príjmovými prioritami v tretích krajinách a v iných oblastiach politik. Rozvojové krajiny by sa mali podporovať napríklad pri hľadaní alternatívnych udržateľných daňových príjmov, ktoré by nahradili klesajúce príjmy z ciel a ktoré môžu vyplývať z lepšej integrácie do regionálneho a medzinárodného hospodárstva vrátane zodpovedajúceho zníženia colných sadzieb. EÚ by mala pomôcť rozvojovým krajinám, ktoré chcú odstrániť prekážky pre podniky a znížiť clá, aby našli alternatívne udržateľné príjmy a zlepšili administratívne riadenie v colnej a daňovej oblasti. Súčasťou toho môžu byť environmentálne dane, z ktorých mnohé sa v zásade ťažšie obchádzajú a zameriavajú sa na podporu udržateľného rozvoja. EÚ už v týchto oblastiach poskytuje podporu a bude naďalej prispievať k úsiliu tretích krajín o zosúladenie ich právneho prostredia s medzinárodnými normami, ak o to požiadajú a spôsobom, ktorý im najviac vyhovuje.

Komisia nadviaže na návrh nového Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce²⁷, v ktorom sa predpokladá, že „dane, clá a poplatky ukladané partnerskými krajinami môžu byť oprávnené na financovanie“.

Pri vykonávaní uvedených opatrení sa bude uplatňovať holistický a medziodvetvový prístup k politikám v súlade so zásadou súdržnosti politik v záujme rozvoja.

6. ZÁVER

Spravodlivé zdaňovanie a dobrá správa daňových záležitostí v EÚ aj mimo nej zostanú aj v nadchádzajúcich rokoch v jadre úsilia Komisie. Toto oznámenie prichádza v odozve na žiadosť Európskeho parlamentu, Rady a občianskej spoločnosti, aby sa preskúmali opatrenia EÚ s cieľom zabezpečiť dobrú správu, spravodlivú hospodársku súťaž a rovnaké podmienky na jednotnom trhu aj vo svete. Zároveň potvrdzuje dôležitú úlohu, ktorú musí zdaňovanie zohrávať pri vykonávaní programu udržateľného rozvoja do roku 2030.

Opatrenia uvedené v tomto oznámení môžu pomôcť zlepšiť úroveň spravodlivého zdaňovania v EÚ a prispieť k vytvoreniu spravodlivejšieho daňového prostredia na

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A460%3AFIN>

medzinárodnej úrovni. Komisia vyzýva Radu, aby im prisúdila vysokú politickú prioritu a prispela k ich vykonávaniu.